

in met dien
gist zich in
ed; bij hem
als bij dat
kt.

wanneer is
e welbewust
ij gebleken
anistatie van
te laten tot
kerk binnen
ronduit uit-
del kerkelij-
„kerk” ook
t een belée-
gesproken te

vaarde, zoo-
dhaaft. En
o n d i g e
Is het mis-
gindschen

len aan dhr
eukelen; de
derde com-
prof. Veen-
zich veroor-
ds. Veenhof
en weerzin-
k, onkerke-
iek, camou-
ragen; lees
welke van
cherp, wan-
et Zwolsche

lsche schrij-
ik noemen:
wezen kerk-
gen bepaald
n staat ook
n te zoeken.
st was wat
i maar her-
toogeleeren
der's schor-
en van oor-
ens wijze
l K.O." niet
den geest
rd gegeven
ale rapport
ze aangele-
een kwestie
r botst met
aanzien van
doen, vóór
e synode iu-
re en inci-
op indertijd
e opheffing
schorsing?
childer niet
danken aan
of. Schilder

mag een
in hem ge-
loof, ge-
id, in zijn
te gewrocht
en Geestes.
grond zijne
in zodanig
verkiezing
worden. En
oos is, geen
is, zoo kan
verko-
dat hij kan

ziet Worm-
ilosophieeren
e, hoogmoe-
m met zijn
de eeuwige-
zulk pogen
l zulke „bo-
vant „waar-
n buiten het
isch, hebben
meer Gods
menschelijk
nd".*)
ie komt dit
ns uitdruk-
God plantst
raedese-
s stofs en
ogingen om
ur te gaan
er zaligheid

zelf verzuimd een uiteenzetting van zijn standpunt aan de synode te geven, terwijl hij dit wel gedaan had in brieven aan den kerkeraad te Kampen. (Men kan zich slechts verbazen over zooveel brutaliteit bij dezen rapporteur en bij heel de synode. Men maakte immers die brieven aan den Kamper kerkeraad tot overwegingen, waarop men het oordeel van scheurmakery baseerde („aldus", zoo staat in het vonnis, heeft hij zich „schuldig gemaakt aan de in art. 80 genoemde zonde van scheurmaking"); men had dus zijn motiveering en uiteenzetting; en men wist hem wel daarop te oordeelen, doch men was niet in staat die uiteenzetting te weerleggen, want die was niet bij de synode ingediend! Als men zich niet tot weerlegging van een niet bij de synode ingediend stuk geroepen weet, waar haalt men dan het recht vandaan over dat niet bij de synode ingediende schrijven een oordeel te vellen en daarop een vonnis te vestigen? Bovendien: hoe vaak heeft Schilder voor zijn schorsing gevraagd hem te „hooren"? Wie zich deze dingen realiseert, weet nog slechts één woord: zwen-
del! Doch afgezien hiervan: in dit verband interesseert ons meer het tweede argument der deputaten, aldus luidende: „Voorts moet er op worden gewezen, dat, hoe ook de gevoelens van prof. Schilder mochten zijn, hij niettemin vooralsnog verplicht was en bleef zich te houden aan de duidelijke bepalingen der Kerkenordening etc.". M.a.w. het was bij hem niet een te verontschuldigen verkeerd inzicht in art. 31, doch een niet te verontschuldigen verzet: de bepaling der K.O. was immers „duidelijk". Hij kon dan ook heel goed weten, dat zijn beschouwing met het Geref. kerkrecht ten eenenmale in strijd was, aldus het rapport.

Nu zal men weer zeggen: „maar" een rapport. Daarvoor is alleen prof. Nauta met zijn mededeputaten verantwoordelijk, niet de synode. Doch ik zeg: neen, de synode is verantwoordelijk, en het u verschuilen achter den rug van een rapporteur zal ditmaal niet baten. Want het was de synode, die besloot, uit te spreken onder verwijzing naar de aan de kerkeraden toegezonden „Toelichting" en naar het rapport van deputaten, dat iedere deugdelijke grond ontbreekt om aan het verzoek tot opheffing der schorsing te voldoen". Ook de door Vollenhoven en Dooyeweerd aangevoerde grond, dat het n.l. een kwestie was van verschil in kerkrechtelijk inzicht!!! was niet deugdelijk. Het was géén kwestie van kerkrechtelijk inzicht, het was een welbewust ingaan tegen duidelijke bepalingen der K.O. Daarom moest „de rechtmatigheid van het schorsingsbesluit gehandhaafd worden", aldus de synode.

Wat deed Zwolle? Ze handhaafde de rechtmatigheid der schorsing. Het was géén kwestie van „kerkrechtelijk inzicht". Zwolle wees, toen ze de Utrechtse vonnissen sanctioneerde, af elke gedachte alsof verschil van kerkrechtelijk inzicht aan de orde was.

Maar wat is het dan voor God en menschen, als Zwolle bij de bekrachtiging der vonnissen verzekert: geen kwestie van kerkrechtelijke inzichten, en tegelijkertijd bij de herhaling van het verzoek tot samenspreking verzekert: we nemen aan, dat het wel een kwestie van kerkrechtelijke inzichten was? Wat is dit anders dan onwaarschijnlijkheid?

En wanneer men nu de vraag stelt op wat voor manier God nu zijn praedestinatie verwerkelijk, hoe Hij haar in den tijd doet intreden en ons bekend maakt, dan is Wormser's antwoord: door het verbond des HEEREN. „God heeft Zijne eeuwige praedestinatie, die tot Zijn majesteits-regt behoort, en een uitvloeisel is van Zijne eeuwige souvereiniteit, opdat wij aan haar op eene voor ons geschikte wijze vat zouden hebben, doen intreden in den tijd en in Zijne huishouding op deze wereld, door ons Zijn genadeverbond te schenken, opdat wij ons daaraan zouden vasthouden en alzoo tot onze personele praedestinatie zouden opklommen.

Het genadeverbond is de eenige voor ons menschen geschikte vorm, in welken de praedestinatie-leer tot ons komt, en door welken wij van onze personele verkiezing ter zaligheid kennis ontvingen".*)

„Alleen door het genadeverbond heen, klimt men op tot de praedestinatie. Het eerste (als geopenbaard), is onze regel; de laatste (als verborgen) niet".*)

En nu is het naar Gods duidelijke openbaring zóó, dat in het verbond des HEEREN door God zijn opgenomen „de geloovigen en hun zaad".

Wanneer we nu in dit verband over „geloovigen" spreken, moeten we er weer op bedacht zijn, dat we niet een „absolute", „boventijdelijke" kennis omtrent het al of niet geloovig-zijn der menschen bezitten, doch slechts een „tijdelijke", „betrekkelijke"! De kerk heeft niet en mag ook niet streven naar een volstrekt zekere kennis omtrent het al of niet geloovig zijn harer leden. Wanneer zij spreekt over „geloovigen", bedoelt zij daarmee de leden der gemeente. Zij spreekt dan niet over „ware" geloovigen! Zeker, de leden der kerk moeten dat wel zijn, maar zij weet terdege goed, dat lang niet

Is dit uiting van het verlangen huns harten naar het herstel der kerkelijke gemeenschap met ons „in den weg van waarheid en recht", zooals ze zelf beweren?

B. HOLWERDA.

SUPPLETIEFONDS.

Voor het Suppletiefonds kwamen na 12 Juli '45 volgende giften in: gevonden collecte Cadoelen f 10,—; spreekbeurt Vleuten-de Meern f 253,—; H. J. M. te Gr. f 10,—; collecte Musselkanaal (na aftrek boekenfonds) f 117,62; N. N. te Gr. (door prof. D.) f 2,50; gedeelte collecte Spakenburg (voorts boekenfonds) f 11,55; idem Rozenburg (idem) f 100,—; idem Amersfoort (idem) f 203,47; door Ds D. v. D. f 25,—; door Da Brink f 10,—; P. O. te H. (deel v. gift) f 75,—; Mevr. A. v. d. K.—de V. te K. f 6,95; door Ds D. v. D. (van fam. H.) f 25,—; idem van N. N. f 33,70; collecte Zeist (gedeeltelijk) f 13,05; collecte Schildwolde f 280,50; idem Hattem f 103,19; idem IJsselmonde—Slikkerveer f 181,38; B. te R. f 2,50; restant collecte Zwolle f 78,—; idem Wapenveld f 35,80; collecte Pernis f 60,—; idem Leiden f 10,— + f 250,02; Ds v. d. H. f 10,—; collecte Heemse f 262,—; idem Den Haag West f 183,80; idem Luttich f 45,—; gevonden collecte IJsselmuiden f 25,—; door br. W. te K. f 2,—; collecte Zwijndrecht f 86,77; br. J. te ... bij Assen (overhandigd) f 20,—; collecte Ennematil f 200,13; E. V. te L. f 50,—; P. M. B. te H. f 20,—; A. J. S. te H. f 1,50; coll. Buitenpost (gedeeltelijk) f 50,—; B. te A. f 5,—; mej. V. L. na rectoraats-overdracht f 10,— collecte Hoogkerk f 144,50; ingekomen bij Stichting Opleiding f 25,— (van haar ontvangen 15 Febr. '46).

Volgende week verder.

K. S.

ZENDING EN EVANGELISATIE

VERSLAG VAN EEN REIS NAAR SOEMBA.

VL

Van 28 November tot 6 December heb ik in gezelschap van goeroe Stephanus Hawoe een tocht naar het binnenland gemaakt om zooveel mogelijk alle gemeenten en kringen te bezoeken. Elken dag, behalve Zondag, hebben we daartoe eenige tientallen kilometers te paard afgelegd, den laatsten dag zelfs 60 kilometer. Behalve twee paarden voor onszelf hadden we ook altijd twee paarden voor het vervoer van mijn bagage. Die laatste twee paarden werden bereiden door twee Soembanezen, die tegelijk met de paarden gehuurd werden. Telkens nadat we onze bestemming bereikt hadden, keerden die twee Soembanezen met de vier paarden terug naar de plaats waar we vandaan gekomen waren, soms nog denzelfden dag. Iedereen dag moesten we dus nieuwe paarden en geleiders huren. Den eersten en den laatsten dag hebben we ook nog onderweg versche paarden gehuurd om den tocht voort te zetten. In totaal hebben we dus op onze tocht een kleine veertig paarden gebruikt. In het algemeen heb ik groot respect gekregen voor de prestaties van de Soembaneese paarden. Toch heb ik gemerkt, dat er groot verschil is tusschen het eene

alle geloovigen „ware" geloovigen zijn. Natuurlijk beweert ze zoo sprekend niet, dat „dus" ook ongeloovigen wel lid van de kerk van Christus mogen zijn! Geen sprake van. Met evenveel kracht als zij zegt, dat niet alle leden „ware geloovigen" zijn, houdt zij vast en vol, dat zij dat zeer zeker moeten zijn. „De vaders waren niet dwaas genoeg, om een genadeverbond te belijden en te bedienen voor ongeloovigen; en aan de andere kant niet onnoozel genoeg, om zich in te beelden, dat bij allen, die hunne kinderen ten doop aanboden, een levend geloof in den Drieëenigen Verbondsgod aanwezig was. En nogtans, iets minder dan dit laatste was bij hen tot zaligheid niet voldoende. Zij gaven aan geen gedoopte een vrijbrief om ongeloovig en onbekeerd te zijn".*)

In dit gedachtenklimaat levend schrijft Wormser: „Al de christenen staan met God in het eeuwig verbond der genade, waarvan hun doop een zegen en ongetwijfeld getuigenis is. Dit verbond heeft, (in onderscheiding van de praedestinatie), twee deelen. Het eerste deel, dat de verzekeringen van Gods zijde bevat, wankelt nooit; het tweede deel, dat de verplichtingen van den mensch insluit, wordt uit den aard der zaak altoos gebrekkig, en door velen gansch niet, onderhouden.

Bij de regering der Kerk zijn dus allen geloovigen, die betoonen op het genadeverbond prijs te stellen; de regering der kerk kan niet beoordeelen in hoe verre men van de voorregten des verbonds waarlijk met het hart gebruik maakt. Ook kan het volgende oogenblik reeds den bondeling gebruik doen maken van de voorregten, die hij jarenlang verwaarloosde. Dit zien wij in het voorbeeld van den verloren zoon. Na een gruwelijk leven herinnert hij zich eensklaps, dat hij een Vader heeft, die, niettegenstaande zijn diepe afwijkingen en of-

paard en het andere. Bij mijzelf heb ik dan ook de opmerking gemaakt, dat, wanneer ik op Soemba woonde en veel zou moeten reizen en trekken, ik dan niet afhankelijk zou willen zijn van huurpaarden, maar dan zeker een paar paarden in eigendom zou willen hebben. Ik vertel dit, omdat van de zijde der andere zendingsarbeiders er de Goossens wel een verwijt van gemaakt is, dat hij handel dreef in paarden. Blijkbaar uit dezelfde overwegingen, als bij mij gerezen waren, bezat ds G. eenige paarden in eigendom voor eigen gebruik. En de veulens, die geboren werden, verkocht hij, hetgeen aanleiding werd voor het genoemde verwijt.

Maar al was het eene paard wat gemakkelijker in het berijden dan het andere, toch hebben we niet veel last ondervonden. Alleen op den eersten dag hadden we nog al ernstigen tegenslag. Het begon 's morgens vroeg al, toen er slechts drie paarden voorgebracht werden in plaats van vijf, zooals ik aan den radja, paardeneigenaar, gevraagd had. Want njarah S. Hawoe zou immers mee gaan en zij moest dus ook een paard hebben. Toen er echter maar drie kwamen heb ik een boodschap gestuurd om nog twee paarden te vragen. Nadat we nog ruim een uur gewacht hadden, kwam er eindelijk nog een viervoeter bij. We besloten toen maar op weg te gaan. De njarah zou dan maar bij haar man achterop het paard gaan zitten. Dat zou best gegaan zijn, als we maar gezonde, sterke paarden gekregen hadden. Dat was helaas niet het geval. In den Japanschen tijd is n.l. de paardenstapel zeer achteruit gegaan, zoowel in kwaliteit als in kwantiteit, doordat de Japanners de paarden dikwijls zonder voldoende voedsel ver boven hun krachten lieten werken. Sterke paarden zijn dus schaarsch. En op dezen eersten dag had men ons al heel slechte paarden gegeven. Dat bleek al toen we een uurtje onderweg waren. Ik kwam al gauw tot de conclusie, dat we op deze wijze nooit onze bestemming Maoemaroo, op een afstand van 37 kilometer van Melolo gelegen, zouden bereiken. Ik kreeg angst voor het welslagen van den tocht. Als dat iederen dag zoo gaan moest, zou er niets van terecht komen. Gelukkig is het meegevallen. Alleen zijn we dien eersten dag wat laat op onze bestemming gekomen. In den eersten kampong, dien we onderweg passeerden, zijn we afgestapt en daar hebben we aan de bewoners andere paarden gevraagd. Gelukkig was men in staat en bereid aan ons verzoek te voldoen. Daar waren echter verscheidene uren mee gemeeld. Want op Soemba loopen de paarden, die niet in gebruik zijn, vrij rond in de vlakke, soms uren verwijderd van het huis van den eigenaar. Gewoonlijk staan bij het huis van den eigenaar een paar dieren vastgebonden, die gebruikt worden om andere paarden op te vangen naar mate men ze nodig heeft. Eindelijk echter konden we onze tocht op versche paarden vervolgen en verder is alles vlot verlopen. Maar het late vertrek en het oponthoud was oorzaak, dat we niet 's middags tegen één uur, maar eerst half vijf in Maoemaroo

AAN DE LEZERS.

Wegens plaatsgebrek moesten deze week wederom verschillende rubrieken en artikelen overstaan, zelfs „Uit de Schrift" en „Kerkelijk leven": Zelfstandig optreden in de Politiek, XII. REDACTIE.

schoon hij hem langen tijd vergat, zijn Vader gebleven was. Hij besluit tot Hem te gaan als tot zijn Vader, en hem als Vader toe te spreken, en deed dit niet te vergeefs.

Maar geloovigen inderdaad en in waarheid zijn dus alleen zij, die waarlijk in het verbond wandelen, en volgens het tweede deel van dat verbond, van het eerste deel gebruik maken.

Uit hoofde van dit onbekrompen en tevens positief geloovig standpunt der kerk, waardoor zij allen wil omvatten die de oogen naar den Heer rigten, maar tevens aandringt op waarachtige wedergeboorte, kon de Apostel PAULUS aan de kerk te Corinthen schrijven als: aan de gemeente Gods te Corinthen, aan de geheiligden in CHRISTUS JEZUS, aan de geroepen heiligen; en haar tegelijk zeggen: „SOMMIGEN HEBBEN DE KENNISSE GODS NIET! IK ZEGGE HET U TOT SCHAAMTSE". (1 Cor. XV: 34.)

Die sommigen waren van de bron, waar de kennis Gods onfeilbaar te verkrijgen is. Er kwam dus geen onbestemd beklag, maar wel beschaaamd making wegens hunne traagheid en onverschilligheid aan te pas.

Daarom ook bedient de gereformeerde kerk den H. Doop aan de kleine kinderen der geloovigen, dat is, der christenen; en betuigt daarmede, niet dat zij met ongeloof voor geloof, en met goddeloosheid voor godzaligheid genoegzaam neemt, maar dat ieder christen een ware geloovige behoort te zijn, en dat het tegenovergestelde, een ongeloovige en onbekeerde christen te wezen, onnatuurlijk is. Zij erkent, dat ieder christen in verbondsbetrekking staat met God, maar laat het aan hemzelf over zich te beproeven, of hij in waarheid aan het tweede deel van het verbond voldoet.¹⁰⁾

Met „kloeke en frissche eenvoudigheid" hebben

*) Idem, p. 94. *) Idem, p. 64.

*) Idem, p. 64.

10) Idem, p. 64/5.